

80 сыла

«Кэскил» хаһыат историята

1936 ыам ыйын 15 күнүгэр «Бэлэм буол» диэн заттанан, Саха сирин пионердарын хаһыата аан маннай күн сирин кербутэ.

Коммунистической партия обюмун бюротун уонна юмсомол Саха сиринээги обюмун уураахтара 1936 сыл муус устар 25, 26 күннэригэр, ыам ыйын 8,9 күннэригэр тахсыбыттара.

Хаһыат сэрин иннинээҕи редактордара

Арсен Георгиевич
КУДРЫН
Абартыһыскай

Владимир Михайлович
НОВНИКОВ
Кригук Уурастыһаран

Гаврил Павлович
ТИКОНОВ

Николай Кириллович
СЕДАЛИНОВ -
Директ Аһыстыһаран

Бастакы хаһыат тахсыбыт дьыгэ

“Бэлэм буолга” сэрин иннигэр оҕолорго анаан суруйбут суруйааччылар, учууталлар, суруналыыстар

Үбүлүөйдээх, үөрүүлээх күннэргэ махталаах тылынан ахтан-санаан аһарабыт.

Платон Алексеевич ОЙУУНУСКАЙ
суруйааччы, учуонай, общественной-государственной деятель

Серафим Романович КУЛАЧИКОВ - Эллэй
саха норуодунай бэйээтэ

Семен Петрович ДАНИЛОВ
саха норуодунай бэйээтэ

Софрон Петрович ДАНИЛОВ
саха норуодунай суруйааччыта

Иннокентий Илларионович ЭРТЮКОВ
бэйээт, Саха АССР културатын үтүөлээх үлэһитэ

Константин Николаевич ДЬЯЧКОВСКАЙ-Туйаарыскай
оҕо суруйааччыта

Василий Сергеевич СОЛОВЬЕВ-Болот Боотур
саха норуодунай суруйааччыта

Николай Максимович ЗАБОЛОЦКАЙ-Чысхаан
суруйааччы

Петр Николаевич ТОБУРУОКАП
саха норуодунай бэйээтэ

Виктор Федорович АФАНАСЬЕВ-Алданскай
суруйааччы, педагогическай наука доктора, профессор

Степан Афанасьевич САВВИН - Күн Дьырибинэ
суруйааччы

Михаил Федосеевич ДОБОРДУУРАП
суруйааччы

Степан Иванович ТИМОФЕЕВ
суруйааччы

Тимофей Егорович СМЕТАНИН
суруйааччы

Гавриил Григорьевич ВЕШНИКОВ - Баал Хабырыыс
суруйааччы

Пантелеймон Яковлевич ТУЛААНЫНАП
суруйааччы

Николай Дмитриевич СЛЕПЦОВ - Туобулаахап
суруйааччы

Николай Егорович СЕРГЕЕВ
хоһоон айааччы, учуутал

1941 сыйл бэс ыйын 22 күнүгэр немец фашистара төлө тардыбыт Аҕа дойду Улуу сэриигэ саҕаламмыта. Бэс ыйын 27 күнүгэр «Бэлэм буол» бүтэһик 277-с нүөмэрэ тахсыбыт. Хаһыат бэйэтин ааҕааччыларын Коммунистическай партия тула ыґа түмсэн туран, Ийэ дойду обороналар кыадын бөдөрөгөтүүтэ көхтөөхтүк кыттарга ынырбыта. Хаһыат редактора Никифор Кирикович Седалищев уонна редакция атын үлэһиттэрэ фронтна барбыттара. Никифор Кирикович 1943 сыллаахха кыргыһыы хонуутугар охтубута.

ДЬЫЛ
ДЬОЛ

1958 сыллаахха, ахсынньы аан-даам тымныыта түһэн турдагына, Киров аатынан уулусса 16 нүөмэригэр, хаһан эрэ ыскылаат буола сылдыбыт дьыһэ бэчээттээһини саҕалаабыттар. 1959 сыл бүтүүтүгэр Комсомол обкомун көбүлээһининэн партия уобаластаагы комитета пионер республикатаагы хаһыатын, "Бэлэм буол" иккитээн таһаарарга быһаарбыт

Бастакы редактор

1958 сыл ахсынньы ыйга "Бэлэм буол" хаһыат кылаабынай редакторынан комсомольскай-пионерскай үлэһит Секлетеева Алексеевна Курчатова аһанмыта.

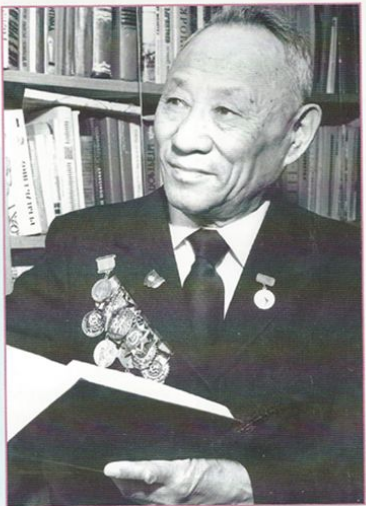
Онтон 1961 сыл тохсунньугар нуучча да, саха да дьонун кытта уопсай тылы кэбэһэстик булар, эйэбэс-сайаһас, кириилээх-тахсыылаах, далааһыннаах тэрийэр дьобурдаах Секлетеева Курчатова Мирнэй горкомун идеологияба секретарынан талларбытара. Сотору партия горкомун иккис секретара буолбута. Ити курдук Мирнэй алмааһын хостооһуну төрүттэспит Секлетеева Курчатова онно 12 сыл үлэлээбитэ.

Онтон өй-санаа күүрүүтүн, тэрийэр дьобур түмүллүүтүн эрэйэр дьонуннаах үлэбэ — телевидениенэн, радионан бизири комитетын бэрэссэдээтэлинэн — Секлетеева Алексеевна 16 сыл үлэлээбитэ.

Итини сэргэ Секлетеева Курчатова дьонуннаах общественной үлэлэри толорбута. Хас да ынырыкка Саха АССР Верховнай Советын депутата, ССКП обкомун чилиэнигэр кандидат, Дьахталлар республикатаагы советтарын бэрэссэдээтэлэ. Кэлинни сылларга сэрйи ветераннарны Дьокуускай куораттаагы Советтарын бэрэссэдээтэлэ.

75 50 сыллаагыта

Саха норуодунай суруйааччыта Николай Егорович Мординов-Амма Аччыгыһа "Бэлэм буолга" 1959 сылтан литература отделын сэбиэдиссэйинэн 1987 сылга диэри үлэлээбитэ. Кини оҕо хаһыатыгар үлэлээбит бу 30-ча сылын олобун саамай дьоллоох кэминэн ааттыыра. Улуу киһи Н.Е. Мординов-Амма Аччыгыһа сабыдыала биһиги тэрлэтэбитигэр билигин даҕаны сылааһынан сыдыаайар, кини кэминээби үтүө үгэстэр салбаналлар. Үөрэппит үөрэбэ, эппит этиитэ, тус холбура үлэбэ, олоххо, дьонно сыһыанна тутуһуллаллар.

"Бэлэм буол" редакцията тэрилиннэбин бастакы сылларынаагы үлэһиттэрэ. Олороллор (хаһастан): М.Н.Ушницкай, Н.Е.Мординов-Амма Аччыгыһа, Н.И.Протополова, Саша (остуораспыт оҕото), М.А.Дьячковская, И.И.Эртыков, Н.С.Дмитриев. Тураллар: иккис - Аня Васильева, Данил Попов, И.С.Кычкин, С.В.Федоров, М.Д.Игнатьев, Е.А.Николаева, С.Г.Хамаров.

Үбүлүйтэн үбүлүйгэ

Кылаабынай редактор **Нина Иннокентьевна ПРОТОВА**.

Кылаабынай редактор бойобуой солбуйааччылары: **Екатерина ТРЕТЬЯКОВА** – “Юность Севера” нууччалык хайматы тэрийэн төртүттэбитэ, күн бүгүнгэ диэри айар дьобуруун, дууһатын сылааһын ингэрэн таһаара сылдьар. Тэрийэр, дьаһайар, сүүрэр-көтөр үлэбэ-хамнаска **Варвара УГАРОВАБА**, арай, тэнгэбэ баар буолуо. “Биһик” сыһарым, билигинилии эттэххэ, кини быраймага.

“Учуутал аргыһа”, “Учительский вестник” хайматтары бэлэмнээн, үрдэ суох үгүс муньахха сылдьан, кээмэйэ суох элбэх суругу бэрийэн, кыракый хаймакка баппаты да батаран үлэлиллэр. **Октябрина ШАМАЕВА** уонна **Екатерина ГАБЫШЕВА**.

Партийнай-комсомольскай органнар уураахтарынан, “Бэлэм буол” хаймаг 1959 сыл тохсунньу ый 1 күнүттэн иккис тээн тахсар буолбута. Хаймаг 1 нүмкүрү 278 нүмкүрүгүнэ сарни миннээри “Бэлэм буол” салгытыт бийһымтытан тахсыбыта.

1988 год

С 1 января 1988 года, по решению вышестоящих партийных органов, пионерская газета “Бэлэм буол” стала дублироваться на русский язык – вышел первый номер газеты “Будь готов” на русском языке в переводном варианте.

Заместителем редактора была назначена Третьякова Екатерина Анатольевна, в прошлом-комсомольский работник, филолог по образованию, на должность переводчика – Алексеева Мария Егоровна, выпускница Московского Литературного института им. Горького.

С этого времени “Бэлэм буол” “заговорила” по-русски.

ЮНОСТЬ СЕВЕРА

ЕСТЬ У РЕВОЛЮЦИИ...

КЭСКИЛ

РЕВОЛЮЦИОННАЯ ЗАДАЧА...

РЕВОЛЮЦИОННАЯ ЗАДАЧА... САЛЪАНАН БАРААР...

1990 год

При поддержке Председателя Президиума Верховного Совета ЯАССР М. Е. Николаева принято решение Правительства республики (Председатель – Шамшин В.П.) об издании двух отдельных газет на якутском и русском языках для всех школьников с I по XI класс, с изменением названий и повышением статуса, за счет республиканского финансирования.

7 ноября 1990 года вышли первые номера газет "Кэскил" и "Юность Севера" как правопреемники пионерской газеты "Бэлэм буол".

Юность Севера 29 ноября 2009 г.

МАСДИНЕ СО ВСЕМИ

КТО Я?

Мысли вслух

Самое время влюбляться...

Соперница

Юность Севера 29 ноября 2009 г.

К 210-летию А.С.Пушкина

Он интересовался Якутией

СКОЛЬКО ДЕТЕЙ БЫЛО У ПУШКИНА, КАК ИХ ЗВАЛИ?

ИЛАККИС

"Кэскил" хаьыаты ыал айы. Болҗой! Сэргээ! Суруйтар!

(библиотечнай уруок 1-5 кыл)

Сыала: *О5о эйгэтэ сыйдарыгар, аабыыга уьуйуллерыгар «Кэскил» хаьыат суолтатын урдэтии, дьизэ кэргэннэ сурутууга хайысха биэрии.*

Кэскил хаьыат бастагы аата «Бэлэм буол», 1936 сыллаахтан ыамыйын 15 кунуттэн тахсар. 2009 сылтан Республика урдунэн «О5о хьыатын - ыал айы» дьизэн девизтээх Сурутуу кунэ ытыллар.

Ол курдук аабыы абыланнаах дьарык. «Кэскил» хаьыаты аабан элбэххэ уерэниэн. Аабар кэмнэр ейун санаан сайдар, кизэн билиилээх, утуе холобурга иитиллэр, тургэнник толкуйдуур дьобура сайдар, уерэнэрин себулуур, иллэн кэмин туьалаахтык атаарар, себулуур дьарык булар, сатабылга уерэнэр. (олоххо- дьаьаьа)

«Килээнсэ» керудьуестэр
 «Аман» доруобуйа туьунан субэлэр
 «Айыына» кыргыттар кистэлэннэрэ
 «Биьик» дьизэ кэргэн уопута
 «Арчы» норуот угэстэрэ
 «Дьизэтээби добор», «Ойуур хаьыата» кьыл-суел
 «Эко-экспресс» айылбаба сыьыан
 «Билим» билии- керуу
 «Уолан», «Байанай» уьаныьыга, бултка уерэтии
 «Сап-сабаттан» буортулаах дьайыьыттан сэрэтии
 «Дьулус» урдук кьылаас оьолоругар аналлаах
 «Чабылыс» таайбаран, ребустар
 «Эрчим» спорт кьайыьылара
 «Уоскулан» иллэн кэмнэ таабырыннар
 «Иэйии» хобьооннор
 «Юбияр суруйааччы»

Хаьыат балаьата.

Иэйии

**Кэскил, Юность севера хаьыаттарга
 араас куонкурустар ыьытыллаллар**

Кэскил хаьыакка суруйтарын Болжой! Сэргээ! Суруйтар!

Абыыга тапталы иити, толкуйдата уерэти, ей- санаа уостубат наадыыытын уескэтии келуенэттэн келуенэбэ бэриллэ турар угэс. «Обо - тереппут сизркилэтэ», «Абатын туйабын хатарар» диэн бэргэн этиилэр бааллар. Булчут кьи обото булка уьуйулар, уус кьи удьуора ойуулуур – уруьуйдуур дьобурдаах буолар. Аабар кьи обото кинигэни, хаьыаты кыбынылаах сылдьар. Обобо кыра сааьыгар баба, интэриэс, дууьа тардыьыта уескээбэтэх, кинигэбэ таптал иитиллибэтэх буоллабына, улаатар сааьыгар дууьата кураанах, куьабан дьаллыкка ылларымтыа буолар кутталлаабын Сухомлинскай тоьоболоон бэлиэтиир.

"Кэскил" табаарыьа "Юность севера" хаьыат

"Юность севера араас интэриэьинэй балаьалардаах.

Үбүлүйтэн үбүлүйгэ

Год семьи

По решению Оргкомитета по проведению Года семьи в республике наша редакция награждена ПЯТИНАМ ЗНАКОМ "Добрые помыслы и благие дела" за вклад в реализацию государственной семейной и демографической политики.

В журналистском конкурсе "Крепкая семья – основа гражданского общества", объявленном Департаментом по делам печати и телерадиовещания РС(Я), редакция наших газет заняла I место и получила ДИПЛОМ I степени в номинации "Чужих детей не бывает"

А в январе 2009 года редакция получила ГРАНТ Президента РС(Я) на реализацию проекта "Чужих детей не бывает".

Үбүлүйтэн үбүлүйгэ

По итогам республиканского конкурса "Никто не забыт, ничто не забыто", посвященного 65-летию Великой Победы, проведенного Департаментом по делам печати и телерадиовещания РС(Я), редакция газет "Кэскил" и "Юность Севера" награждена ДИПЛОМОМ I степени в номинации "Память на века" 28 мая 2010 года.

2006-2011

12 февраля 2008 года по решению Общественного Экспертного Совета газета "Кэскил" получила Свидетельство о награждении Знаком отличия XV Юбилейной международной профессиональной выставки «ПРЕССА-2008» «Золотой фонд прессы» газеты «Кэскил».

Үбүлүйтэн үбүлүйгэ

За лучшее освещение в СМИ борьбы с наркотиком и алкоголизмом, редакцией газет "Кэскил" и "Юность Севера" награжден Дипломом III степени в номинации "Цикл публикаций антинаркотической направленности в республиканских, городских печатных изданиях" коллектив редакции республиканских детских газет «Кэскил» — Юность Севера автономного учреждения РС(Я) «Самозащита» (главный редактор Протопопова Н.Н.)

Үбүлүйтэн үбүлүйгэ

По итогам профессионального конкурса за 2009 год газета "КЭСКИЛ" стала Лауреатом премии "ГАЗЕТА ГОДА"

За активное участие в подготовке и проведении праздничных мероприятий, посвященных 65-летию Победы в Великой Отечественной войне 1941-1945 годов, главный редактор и коллектив редакции получили БЛАГОДАРСТВЕННОЕ ПИСЬМО от Руководителя Администрации Президента и Правительства Республики Саха (Якутия), Председателя Республиканского Организационного комитета "Победа" Айсена Сергеевича Николаева.

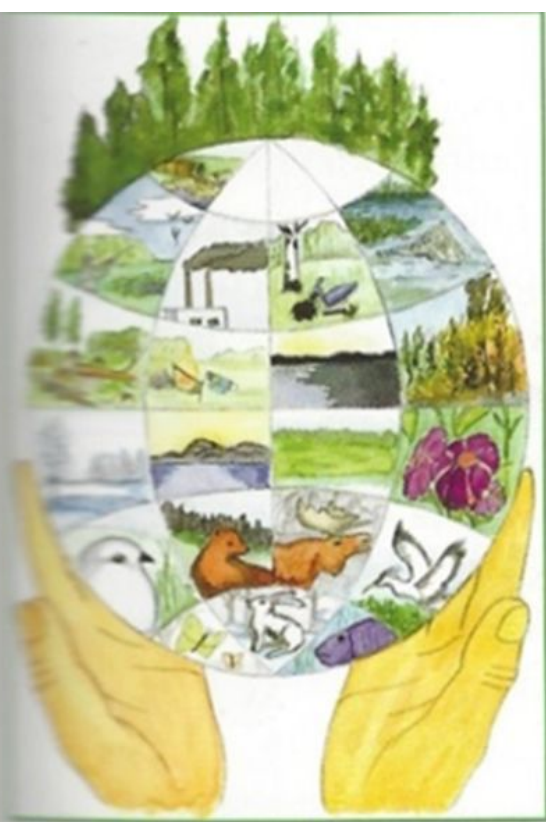
Иккис бөлөх-хө бастаабыт Адам Петров (Сунтаар, Тойбохой) уруһуйа чахчы былакаат хабааннаах: хара хонууга сырдык өгнөөх гуаһынан арыгыны, табагы, наркоман шприһин ойуулаабыт, үрдүлэригэр өлүү-сүтүү бэлиэтэ – киһи дьардыамата ыйанан турар.

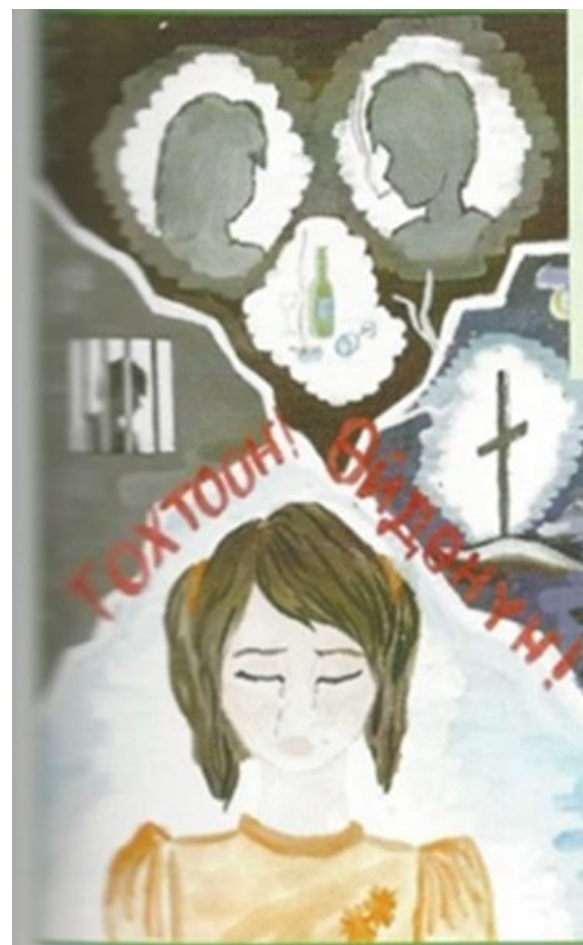
Иккис бөлөххө II миэстэлээх Настя Казакова (Сунтаар, Тойбохой) эбисийээнэни кытта тэбис-тэн дьүһүннэммит арыгыһыты күлүү гыммыт. "Аһы утахха ылларыанг – кыыл курдук буолуон" диэн сэрэтэр.

Биһиги хаһыаттарбыт оҕо кыратыттан үчүгэйи-куһаҕаны араара, мөкү кэмэл-дилэртэн тэйэ тутта үөрэнэригэр, сиэрдээх суолу эрэ батыһар баҕалаах буола улаатарыгар элбэх үлэни ытталлар. Итиннэ анаан "Сап саҕаттан", "У черты" баҕаһалардаахпыт. Ааҕааччыбыт уустук тиэмэбэ аһаҕастык кэпсэттин, санаатын үлэлэһиннин диэн сырыы аайы араас соруудахтары биэрэбит. Биир табыллыбыт кураһуруспутунан "Мин утарбын" диэн чөл олобу пропагандалыыр сыаллаах былакаат уруһуйун күрүбэ буолбута. Манна 17 араас улуустан 200-тэн тахса үлэһиттэр киирбитэ. Оҕолор үлэлэригэр үксүн арыгы, табах, наркомания тиэмэтин көрдөрбүттэрэ. Ити дьааттар киһи доруобуйатыгар, дьинэ кэргэн олоһор бүтүннүү охсуулаахтарын итэбэтиилээхтик уруһуйдаабыттара. Ол быыһыгар оҕо быраабын кэһини, айылҕаны харыстааһыны, дьон бэйэ-бэйэтигэр хабыс сыйыһанын хайдах өйдүүлэринэн ойуулаан ыппыттара.

Иккистээбит уол, Дина Алексеев (Уус-Алдан, Дүпсүн), куонкуруска хас да үлэни ыппыта. Олортон бу бииригэр "Ийэ айылбабытын харыстыабын, ол биһигиттэн тутулуктаах" диэн бар дьонун үтүө санаабын ытырар.

Маннайгы бөлөххө бастаан "Кэскил" лаабырга путевканын наһараадаламмыт Катя Макарова (Чурапчы, Уһун-Күөл) ытыы турар кыысчааны уруһуйдаабыт. Үрдүгэр хараҥа кыраасканын ыар баттык буолан ыйана сылдьар санааларын ойуулаабыт. Онно арыгы, хаайыы, сүтүк бэлиэтэ кириэс уруһуйдаммыттар.

Биьиги оболорбут "Кэскил" хаьыат ыытар куонкуруьугар ситиь иилэрэ

Дьыэ кэргэн сыла
2008

"Иллээх кэргэн иьирэх кэл-сээнэ" куонкурус түмүктэннэ. Республика араас улуустарыттан кэлбит үлэни Дьүүлүүр сүбэ көрөн баран саамай бастыгынан Таатта Уолбатыгар олохтоох Болпосовтар талла. Болпосовтар видеокамеранан назараадаланаллар.

Викторина түмүктэннэ

Саха нуруулааь суруйааччы Николай Габриэлевич Золоторев-Якутский төрөөбүтэ 100 сылын аарса Саха национальнай библиотеканын ырааьы үкүэтэр санаага уонна "Кэскил" хаьыат редакцията "Николай Якутский айымньыларын таьа билэдиин" диэн литературнай викторина биллэрбиттара.

Викторина Николай Якут-

Сунтар улууьун Күндэйэ орто оскуолатын VII кылааьыаь үөрэнээччилэре ыктылар. Кинилэр ордолго аналлах Энциклопедиянык бэлэттэннэлэр.

Биьирэбил бириискэ тиьисти-лэр:

Айсен Октоьков, Амма, Соьорсун орто оскуолаты, IV кылаас.

Дэниэ Семёнова, Сунтар, Эьэьинь сага оскуолаты, V кыла-

Бардыгастаан улуустары тик-кэскилэ, IX кылаас.

Ирина Жугуова, республика-кыраа орто аьыаь оьыьынай сага уьениьтэ, IX кылаас.

Айсен Шыныкка, Амма, Аьара орто оскуолаты, IX кылаас.

Дэниэ Григорьев, Полаь Федорова, Мэьэ Попова, Соьор-гы Тьыьа, Сунтар, Тубай-Дьыа-ордон орто оскуолаты.

Биьирэбил бириискэ тик-сэллэр:

Айтал Слепцов, IV кылаас
үөрэнээччитэ, Мугудай, Чурап-чы — дьыэ төлөпүөнэ, 16.12.08

Поша Пермякова, Чурапчы, Мугудай орто оскуолаты, VIII кылаас.

Волжойуьтэ Куонкурус түмүктэннэ

Саха литературатыгар иьэ уобараьа

2008 сыл бүтүүтүгэр "Саха ли-тературатыгар иьэ уобараьа" диэн ойтон ырытан суруйууга биллэ-риллибит куонкурус түмүктэрэ биллэннэ.

Итинник бэлэттээн туран, туьугар тиьээннэ талымтынан уу-стук соьус кэриьискэ туьур, суолта-лаах куонкуруска чалчы кыьыталахтар эьит дэмнигтэр кыайаьы эьэрээттин тутуохтара.

I миьэтэ — Евгений Башаев, Маьгэ-Хангаас улууьун Дьаьыал орто оскуо-латын XI кылааьыаь үөрэнээччитэ.

II миьэтэ — Айтаана Аммосова, республикагааьы лийэ X гуманитар-най кылааьыаь үөрэнээччитэ.

III миьэтэ — Аня Тарабукина, Чурапчы улууьун Д.Д.Красильников аатынан Мугудай орто оскуолатын XI кылааьыаь үөрэнээччитэ.

Биьирэбил бириискэ тиьисти-лэр:

Аагыны тилийи

Аабар дьизэ кэргэн - ийэ, аба оолоругар холобур буолаллар. Ол курдук угус оло кинигэни, хаьыаты тереппутун керен уерэнэр. Аабыы тереппут дьарыгыттан эмиэ тутулуктаах. Ийэ, аба аахпат буоллахтарына, оолоругар тылларынан «аабын» диэн этэллэрэ туьата суох. Бастаан бэйэлэрэ холобур буолуохтаахтар.

Нэилиэк аабар дьизэ кэргэнэ: Сивцева Д.М., Скрябина М.Н., Захарова Т.Е. Оскуола бастын аабааччылардаах: Оконешникова Н., Толстоухова Д., Аммосова М., Пермякова Д., Бурнашова А.,

Аагыга уьуйааччынан буолаллар биьиги учууталларбыт: Скрябина Д.Е., Павлова Т.А., Ноговицына А.Ф., Мыреев С.С., Мыреева Н.И., Федорова С.К., Данилова С.П., Охлопкова Е.Н., Попова Т.Н. кинигэни, хаьыаты кетуппэккэ аабаллар. Учуутал бэйэтин холобурунан аабыга уьуйара хайгаллаах дьыала - ол курдук урукку кэмнэргэ Местников Е.Н. история учуутала элбэх уерэнээччини аабыга уьуйбута: библиотека аагар саалатыгар ааган, билэн тутта сообшение суруйаллара, онтон «Байанай» сурунаалы урдук кылаас уолаттарыгар физкультура, ОБЖ учуутала Тарабукин К Д. аабарга рекомендациялыыра. Бу сурунаал уол оолону иитэр, уерэтэр учугэй еруттээх, суьал кемелтену хайдах онорорго субэлэри ылаллар. Оскуола библиотекатыгар «Кэскил» хаьыат вырезкатыттан араас темаларга папка оноьулар учууталлар, оолор туьаналлар.

Домашняя библиотека

Подписка на газеты и журналы

